

کتابخانه

تاریخ

ماضیه بهار سیرانلری

ایلك بهار، توكر ايجون ظفر و سیران
موسمیدی . حربلر بهارده باشلار ،

سلیمان قانونینك اوغلی شهزاده سلطان محمدك
دایه سی طرفندن كاغد خانه كوینده یاسیلان
جامعدر . جامعك تاریخی شودر :

دایه سلطان محمددر بومسجد صاحی
حق تعالی ایله ارزانی رحمتلر آكا
جنت فردوسده اوله رسول همنشین

كوشكى ، بلیل دره سی مسیره لری ، قاسم پاشا
طرفنده بو شاق باغی مسیره سی ، آناتولی ساحلنده
آق بابا ، كوكسو ، جاملیجه مسیره لری ؛ روم
ایلی ساحلنده یحیی افندی ، صوكرلری ، استرانجه
طاغلری مسیره لری واردی . بونلرك ایچنده
اك مشهوری كاغذخانه مسیره سیدی .

بوفار ایچنده بهار صفا سی

هركه مسجد صاحبی فاتحه رده آكا

۹۵۱

كاغذخانه مسیره سی اسسانبول فتحندن
اعتبار آقمت و اهمیت كسب ایتكه باشلامشدی .
كاغذخانه استانبوله یقین اولدینی ایچین خلق
اكثرا اورابه كیدردی . بادشاهلره وزرا
واعیان ایسه اك زیاده بوغاز ایچی مسیره لرینه

اولیا چلی (جلد ۱ ، ص ۴۸۴) دیبوركه :
« كفره زماننده بوراده كاغد اعمالنه مخصوص
كارگیر قهرله مینی كاغذخانه وارمیش . خلا صو
دولا لرینك بری دایخانون جامعك آلتنده نمایاندر .
خراب ایه ده سهل اعمار ایله بر بارودخانه اولسی
مكندر . »

اولیا چلینك بحث ابتدیی جامع ،

سیرانلر بهارده یاپیلردی . حریده ظفرلر
قازانماسی ییلن بادشاهلر ، بهارده ده اكثمهك
یولی ییللردی . بالخاصه استانبول ، طبیی
كوزه لككربله ذوق وصفایه بك مساعددی ،
كاغذخانه دن قواقلر قدر خلیج و بوغاز ساحلری
مسیره لرله دولو ایدی . باشده كاغذخانه اولق
اوزره ، خلیج طرفنده جان قوبله سی ، ادریس

يېى مجموعه

اېته دېلر . اكر شوقلېرى هې كاغذخانه
اوزېنه ايدى . نېم برشوقسېنده سعدآبادك
بهاري شويە تصوير ايدييوردى :

*

كل هله بر كرمهك سيرايت كوزه اولاز يساغ
اولدى سعدآباد شمدى سودېكم طاغ اوسى باغ
چار باغ اسمفاني ايشدر داغ داغ
اولدى سعدآباد شمدى سودېكم طاغ اوسى باغ

*

نوبهار ايريشدى اولدى اول زمين جنت مثال
غرس اولدى فانتك كېي هزاران نوناهل
باغله بولدى رخسارك كېي حسن و جمال
اولدى سعدآباد شمدى سودېكم طاغ اوسى باغ

*

آندەدەر بر نهالستان و طرف جويبار
اندهدەر كلكتك صحرا آندەدەر سيراكنار
ايستر ايسهك كوهي سيرايت ايستر ايسه باغهور
اولدى سعدآباد شمدى سودېكم طاغ اوسى باغ

*

آندە ايدى دونىك كون هشيره سعداخترك
سزده كل كاغيه خالى قالسون جاناميرك
سوج بيم اولسون بخودكسون دويارسه مادوك
اولدى سعدآباد شمدى سودېكم طاغ اوسى باغ

سعدآباد صفارى سلطان احمد ثالثك
وابراهيم پاشاك حياترله قائم اولدى . غلظه
قاضيبنك حكيمله سعدآباد قصرلى يقيلقدن
سوكرا ، كاغذ خانهينه فاتح زمانندهكي ناميله
استانبول خلقنك مسيرسى اولقنده دوام ايدتى؟
فقط اترق اوراده احمد ثالثك ونه وزيرينك
احتشام وسلطنتي كوروليور ، نده پادشاهك
تشرifi ايچين :

ككورديو جهانك شهريارى بزم كلزاره
تاشا ايتك ايچون ياسنلر يقيدى ديواده
ديين شاعرلك سسى ايشيديلوردي .

احمر رفيعه

باغچهسنة كيتمش ، كرازلر خوشنه كيتمش ،
آغايه :

— باغچهك ميارك . فقط كرازلرى ده
بسنز يرسهك بوغاز كده قالسېن .
ديمشدى .

بويوك درمنى اكر يا محمد رابعك عموجه سى
مراد رابعده زيارت ايدردى . بركون اوده
زمانك ارباب مراقتدن چلي صولاغك بويوك
دردهك باغچه سى كزمش :

— بن خادم الحرمين اولدينم حالده بويكه
برروضه جتانه مالك دكلم .

ديمش ، چلي صولاغ :

— پادشاهمه هبه اولسون .

ديمشده ، مراد :

— باغك معمور اولسون .

ديه چلي تلطيف ايله اكتفا ايله مشدر .
بهارد كراز فصلى مشهوردى . پادشاه
كراز ايچين بويوك درمه قدر كيتديكي كې
وزرا واركان دولته خصوصى باغچه لرده
كراز صفاسى ياپارلر ، اودورك تعبيرى وجهه ،
« كراس » فصلندن استفاده ايدردى .

نمپا ، آغالرسلطنتي هشكمنده محمد رابعك
وزرا واركانندن بحث ايدركن دييورك :

« بواننده كراس فصلى اولغه اعيان واركان
بوغاز حصارسى قيدى اونودوب بوغاز دردينه
دوشدېلر . وزير اعظم واغا وكتنخدا بك عمايې
وياران ايله باشقه وادى ودرېن عالم و خيى وحافظى
وصولاغ زاده امثال مشاهير مطربان ايله هركون
براييله دلکش كوشه لرده عيش وعشرت وذوق
وصحبت ايدوب سائر خلق دخی حصاره اوشوب
عيش وعشرتده انهامك غايته اير كوردېلر »
(جلد ۵ ، ص ۱۱)

اون ايكنچي عصر محريده بوغاز مسيرلرى ،
بوغاز ايچى سيرانلرى اهميتى ضايع ايتدى .
نوشه رى ابراهيم پاشاك سعدآباد قصرى
انشا ايتدېرمسى ، وزرا و اعيانك خليج
ساحل لرده كوشكر ويايلر ياپدېرمارى اسكى
كاغذخانه مسيره سنك قيت واهيتى برقات
دها اتردېردى . سعدآباد قصرينك
انشاسى كاغذخانه نامنى اونوتدېردى .
زمانك شاعلىرى سعدآباددن باشقه
هيچ بر مسيره نك ريبى كوزللكلرني تصوير

اهميت وريردى . برمه رلك اوزاق مسيره لره
قدر كيدردى . بونرا ايچين تعرفه مايلمشدى .
مثلايتش : « بيش اسكه دن كاغذخانه جابلرينه
ليانلق اولور ايسه اون اقچيه ، دكر ياوز
اولور ايسه اون بش اقچيه » ، سيره كيدن
كسنة لريك وريورلر ايسه انى كورك اوتوز
اقچيه ، يك و برمرلر ايسه قرق اقچيه ،
درت كورك يكرمى اقچيه ، سيره كيدن بونون
كون بواسلوب اوزده . هر كيم بوقانون اوزده
اولاز ايسه حكيم حقارت اولنوب ايدى برمه جياق
اشليمه .

بوغازده طوقات باغچه سى ، قنديلى باغچه
سى كې پادشاهلره مخصوص سيران محللرى
موجود اولقله برابر خلق ايچين ده عمومى
مسيرملر واردى . طوقات باغچه سى فاتح سلطان
محمد طرفندن اعمال ايدلمشدى . سلطان مراد
رابع بواردن بك حظ ايدردى . طوقات كوشكنك
اطرافندهكي اورمانلرده يايان طوموزى چوق
بولوندينى ايچين بورابه اكرتيا آومه كليردى .
مراد رابعك اوقى وياني طوقان كوشكنده
طوروردى .

مراد رابع سيرانلره بك مجلودى . روان
قتحتدن سوكرا ميركونه اوغلونى استانبوله
كتيرديكي زمان بوغاز ساحلنده بر باغچه انشا
ايتدېرك ميركونه اوغلونه هديه ايله مشدى .
ميركون باغچه سنده مراد رابعك ياپدېردى
كوشك عجم طرزنده ايدى . اوليا چلي به
كوره درت ديوارى بلوردى ، برده حامى
واردى . حمام كلستان ايچنده ايدى . بلبلرلك
ياورلرينه غدايردكلى حامدن كورولوردى .
بهارد خلق عمومى سياره دوكلوردى .
كوكسو مسيره سى ، آناتولى ساحلنك مهم
مسيرلر ندى . كوكسو ستيرى بك اسكى زماندن
برى مشهوردى . كوكسو اوزنده برنجه
كوپرو بولوندينى كې جوارنده دكرمنلرده
واردى . محمد رابع زماننده بودكرمنلر الان
موجوددى .

محمد رابعك زيارده بويوك دردن حفظ
ايدردى . كرازى چوق سومر ، اودورده
لك كوزل كرازده بويوك درده بيشردى محمد رابع
كراز آغاچلرينه چوجق كې ايتيلردى .
بركون ، بويوك درده بكيچرى آغلسنك